

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för svenska språket

**Bestämt eller obestämt?
En kontrastiv jämförelse av ett antal engelsk- och
kinesisktalande inlärare av species i svenska**

Gösta Ericson

Specialarbete, 15 hp
Svenska som andraspråk, fördjupningskurs SSA133
Vt 2012
Handledare: Hans Landqvist
Examinator:

Sammandrag

Det är 2/3 av världens språk som saknar någon form av speciesböjning, dvs. möjlighet att med morfologiska markörer skilja på bestämd och obestämd form av substantiv. Kinesiska är ett av dessa språk. Det är därför rimligt att anta att inläringen av species kan vålla mycket bekymmer för inlärare av svenska med kinesiska som modersmål. Engelska har liksom svenskan både bestämd och obestämd artikel. I denna uppsats jämför jag engelsk- och kinesisktalande studenter och hur de tillägnar sig species i svenskan. Jag vill framförallt ta reda på om de båda grupperna gör samma sorts fel samt om de kinesisktalande studenterna gör fler fel än de engelsktalande. Resultatet blev inte entydigt. Bland de som gjorde flest fel återfanns både engelsk- och kinesisktalande studenter. Det var ingen felkategori som övervägde hos någon av grupperna. Båda grupperna gjorde ungefär samma fel. Likaså gjorde båda grupperna mest fel i kategori C (bestämd form i singularis).

Nyckelord: felanalys, species, interlanguage

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
1.2 Disposition	2
2. Material och metod	3
2.1 Material	3
2.2 Metod	4
3. Teoretisk bakgrund	7
3.1 Nominalfrasen och avgränsning av densamma.....	7
3.2 Substantiv i svenskan	8
3.3 Det engelska språket med fokus på species	9
3.4 Det kinesiska språket med fokus på species	10
3.5 Modersmålets inverkan vid inläring av andraspråket	10
3.6 Interimspråk	11
3.7 U-formad inläring	12
4. Resultat av undersökningen	14
4.1 Informant 2 – Susan	14
4.1.1 Typ av fel hos Susan.....	15
4.2 Informant 4 – Ling	17
4.2.1 Typ av fel hos Ling.....	18
4.3 Informant 5 – Cheng	21
4.3.1 Typ av fel hos Cheng.....	22
4.4 Informant 10-Sarah	24
4.4.1 Typ av fel hos Sarah	25
4.5 Informant 11 - Jiang.....	26
4.5.1 Typ av fel hos Jiang.....	28
4.6 Informant 12 – Becky.....	30
4.6.1 Typ av fel hos Becky	31
5. Diskussion och analys	33
5.1 Sammanfattning av alla informanternas fel och felprocent	33
5.1.1 Felprocent hos alla informanter	33
5.2 Felkategorier hos båda grupperna	34
5.3 Negativ transfer hos båda grupperna.....	36
5.4 U-formad inläring hos informanterna	37
6. Sammanfattning	38
6.1 Syfte och frågeställning.....	38
6.2 Teoretisk bakgrund	38
6.3 Viktiga resultat	39
6.4 Förslag till framtida forskning inom området	39
Litteratur.....	41

1. Inledning

Att lära sig ett nytt språk är alltid förknippat med en viss möda. Hur väl vuxna inlärare lär sig behärska ett nytt språk beror bl.a. på socioekonomiska faktorer, utbildning samt attityder till målspråket (Abrahamsson 2009: 198f.) Vad som är svårt varierar beroende på språk och inlärare. Vissa generaliseringar kan dock göras för inläringen av ett visst språk, t.ex. omvänd ordföljd i huvudsatser (Viberg et al. 2011:34). I svenskan är omvänd ordföljd något som nästan alla inlärare har problem med. Meningar av typen **Igår jag läste tidningen* är något som lärare i svenska som andraspråk möter varje dag när de rättar elevtexter. Verbens böjning vållar också problem, såväl tempusval som konstruktioner med hjälpverb och huvudverb, samt adjektivens kongruensböjning.

Den här uppsatsen handlar dock om ett annat problemområde, nämligen bestämdhet och obestämdhet i nominalfrasen. Många språk saknar kategorierna bestämdhet och obestämdhet, åtminstone morfologiskt. Exempelvis kan *okno* på polska betyda både 'fönster' och 'fönstret' på svenska (Andersson 2001:74).

Inom parentes bör dock nämnas att många språk använder andra medel än morfologiska för att uttrycka bestämdhet, t.ex. ordföljd eller kasus. Både turkiska och finska använder kasus ackusativ i nominalfrasen för att uttrycka bestämdhet/obestämdhet. Exempelvis betyder den finska satsen *Join teetä* 'jag drack te', medan *Join teen* betyder 'Jag drack teet'/'Jag drack en kopp te' (Källström 2012:60f.). Det första exemplet står i kasus partitiv medan det andra står i ackusativ. Ackusativ uttrycker bestämdhet på finska.

Det är inte nog att veta när det skall vara bestämd/obestämd form av substantiv för att göra rätt på svenska. Man måste även känna till ordets grammatiska genus för att kunna böja eventuella adjektiv korrekt, t.ex. *ett blått bord* men *en blå bil*. Detta gäller även possessiva pronomen, t.ex. *Det är mitt hus*, men *det är min bil*.

I denna uppsats jämförs två grupper (kinesisktalande och engelsktalande) för att se hur respektive grupp tillägnar sig species. En hypotes i början av detta arbete är att kineserna kommer att göra betydligt fler fel än de engelsktalande då de saknar species i sitt modermål.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att kartlägga hur två grupper av inlärare av svenska, med engelska respektive kinesiska som modersmål, tillägnar sig kategorin species i olika typer av nominalfraser under ett års studier i svenska vid Göteborgs universitet. För att uppnå syftet skall undersökningen svara på dessa tre frågor:

1. Gör de kinesisktalande studenterna samma fel som de engelsktalande eller skiljer sig de respektive språkgrupperna åt?
2. Finns det någon typ av nominalfras som det tar längre tid för studenterna att lära sig att behärska och vad kan det i så fall bero på?
3. Spelar modersmålet någon roll för studenterna. Gör de förväntade fel som kan härledas till användningen av species i deras modersmål?

1.2 Disposition

Återstoden av min uppsats är disponerad på följande vis. I kapitel 2 presenterar jag materialet för undersökningen samt den metod jag använder. I kapitel 3 presenteras relevant tidigare forskning på området samt centrala begrepp som kommer att användas framgent i uppsatsen. I kapitel 4 presenteras undersökningen, medan kapitel 5 utgör diskussionsdelen. I kapitel 6 sammanfattar jag undersökningen.

2. Material och metod

2.1 Material

I detta kapitel presenterar jag mitt material och redogör för de metodiska redskap som jag använder för att uppnå syftet och besvara frågorna i avsnitt 1.1 ovan.

Mitt undersökningsmaterial består av uppsatser som kommer ur en korpus med handskrivna texter av studenter som lärde sig svenska som vuxna på Göteborgs universitet under tidigare delen av 1990-talet. Dessa texter har sedan skrivits in som datafiler av lärare på institutionen. Alla studenter är högutbildade och lärde sig svenska under ett år. Alla informanter har studerat engelska i minst fem år på gymnasienivå oberoende av modersmål och är i tjugoårsåldern. I början av kursen var alla nybörjare utan tidigare studier i svenska bakom sig. Alla namn är fingerade, och de är valda utifrån deras språkliga bakgrund. Studenterna har också fått ett informantnummer som är detsamma som det jag fick när jag fick tillgång till materialet av Roger Källström på Institutionen för svenska språket i Göteborg. Urvalet av materialet är helt slumpmässigt. När jag efterfrågade uppsatser, bad jag Roger Källström om uppsatser från båda språken. Han sände mig uppsatser från tre kineser och tre engelsktalande.

Studenterna har skrivit upp till 18 uppsatser vardera, men antalet varierar från informant till informant, vilket följande tabell visar:

Tabell 1: Presentation av informanterna

Namn	Informantnummer	Modersmål	Kön	Antal uppsatser
Susan	2	engelska	kvinn	18
Ling	4	kinesiska	kvinn	18
Cheng	5	kinesiska	man	19

Sarah	10	engelska	kvinnor	11
Jiang	11	kinesiska	man	17
Becky	12	engelska	kvinnor	7
Totalt:				80

Av dessa uppsatser skrevs 36 på engelska och 44 på kinesiska. Sarah skrev bara 11 uppsatser p.g.a. sjukdom, och Becky deltog bara i undervisningen under hösten (Rogers upplysningar).

Temana för studenternas uppsatser har valts av läraren. Fyra av studenterna är kvinnor, nämligen Susan, Ling, Sarah och Becky, medan två är män: Cheng och Jiang. Tre av studenterna har engelska som modersmål och tre har kinesiska. Även om att jag är medveten om att språkbeteckningen *kinesiska* är komplicerad, då kinesiska i själva verket motsvarar flera språk/dialekter (Andersson 2001:56), kommer jag att använda mig av denna term i fortsättningen. I materialet står det att studenternas modersmål är kinesiska.

2.2 Metod

Jag har valt att använda mig av en kvantitativ metod. Skillnaden mellan kvantitativa och kvalitativa metoder kan ibland vara svår att dra men kan definieras på följande vis:

Gränsen [mellan kvalitativa och kvantitativa metoder] är visserligen inte skarp, men i stora drag är skillnaden den att kvantitativa undersökningar bygger på räknebara uppgifter och översiktliga resultat, medan kvalitativa bygger på djupare närstudier. (Lagerholm 2010:30)

Vidare skriver Lagerholm att "[k]vantitativa metoder är välstrukturerade och systematiska" samt att man som uppsatsförfattare redan från början vet vilka detaljer som skall undersökas (Lagerholm 2010:31). Det faktum att min uppsats bygger på räknebara uppgifter, dvs. antalet korrekta och felaktiga nominalfraser i en korpus med skrivna uppsatser från Göteborgs universitet (se avsnitt 2.1 ovan) och att jag redan i början av min undersökning vet vad jag skall studera, gör att min metod är kvantitativ. Undersökningen innehåller också en

variabelanalys. En variabelanalys är en kvantitativ metod där man beräknar och tolkar ett antal variabler ”enligt den teori som forskaren har anknutit till” (Lagerholm 2010:44). I denna uppsats är variablerna antalet korrekta och inkorrekta nominalfraser i det undersökta materialet.

Därefter kommer alla NP att excerperas (för definition av NP se avsnitt 3.1 nedan) och i första läget bara se hur stor del som är rätt eller fel. Felen kommer sedan att delas in i olika felkategorier. Dessa har tillkommit genom att jag har studerat relevanta avsnitt i Viberg et al. (2011) och Hultman (2010) om substantivets böjning och nominalfraser.

Nominalfraser (hädanefter förkortat till NP) är en fras vars huvudord är ett substantiv. En närmare definition ges i avsnitt 3.1 nedan. Nedanstående exempelmeningar är konstruerade av mig. Kursiv fetstil används för att framhäva huvudordet eller den grammatiska konstruktionen. Felkategorierna A-M kommer att användas framgent i uppsatsen.

- A. NP utan bestämd och obestämd artikel, t.ex. *Han är lärare.*
- B. NP föregånget av possessivt pronomen, t.ex. *min bil.*
- C. Bestämd form singularis, t.ex. *Jag ser bilen.*
- D. Obestämd form pluralis, t.ex. *böcker*
- E. Bestämd form pluralis, t.ex. *böckerna*
- F. NP föregånget av bestämningsord som kräver bestämd artikel, t.ex. *sista veckan.*
- G. NP föregånget av bestämningsord som kräver obestämd (artikellös form), t.ex. *nästa år.*
- H. Dubbel bestämdhet vid adjektiv, t.ex. **det lilla huset.**¹
- I. NP med efterställd prepositionsfras (PP), t.ex. *bilen på gatan*
- J. NP med efterställd bisats, t.ex. *bilen som står på gatan*
- K. NP som kräver obestämd artikel, t.ex. *Han bor i en annan del av Göteborg.*

¹ . Visserligen betyder nominalfrasen: *Det lilla huset* detsamma som *Det huset är litet*, men i satser av det slaget kan det bli fel i andra kategorier, exempelvis i L, dvs. *Det huset är liten.*

- L. Genusfel, såväl felval av artikel: *Jag har ett bil* som felaktig form av possessiva pronomen och adjektiv, t.ex. *mitt bil*.
- M. ”Överflödig” bestämd eller obestämd artikel, t.ex. *Jag har en lite pengar*.

Jag kommer att studera uppsatserna longitudinellt. Därefter kommer en felanalys göras . Jag kommer även att göra en kontrastiv analys för att se om några felkategorier överväger i någondera språkgruppen.

3. Teoretisk bakgrund

I det här kapitlet behandlar jag den teoretiska bakgrunden till min uppsats. Den teoretiska bakgrunden är grunden för min undersökning och den skall bidra till att uppnå syftet med uppsatsen samt besvara frågeställningarna (se avsnitt 1.1 ovan).

3.1 Nominalfrasen och avgränsning av densamma

Enligt *Svenska akademins språklära* är en nominalfras ”uppbyggd kring ett huvudord som kan var ett substantiv med eller utan bestämningar [...] eller ett substantiviskt pronomen” (Hultman 2010:206).

I meningen *Hon har en skånsk terrier* är substantivet *terrier* huvudord i NP *en skånsk terrier*. I meningen *Hon känner igen honom* finns två NP, som båda är substantiviska pronomen (Hultman 2010:206).

En NP kan alltså bestå av ett enda ord eller av flera. Huvudordet i en NP bestäms av attribut. Dessa kan vara framförställda eller efterställda. I NP *den lilla katten därute* är huvudordet *katten*, medan det framförställda attributet är *den lilla* och det efterställda attributet är *därute* (Hultman 2010:206).

Denna uppsats fokuserar på bestämdhet och obestämdhet i NP. Enbart substantiv kan förekomma i bestämd eller obestämd form, inte pronomen. Av denna anledning räknas inte dessa in i definitionen av NP som jag använder i uppsatsen. Även pronomen kan vålla problem för en inlärare men dessa problem är inte föremål för intresse här (subjekts' eller objektsform av personliga pronomen m.m.). Inte heller egennamn kommer att behandlas i den här uppsatsen, även om också de är NP (Hultman 2010:70). Egennamn orsakar dock sällan problem då de oftast bara förekommer i två former, dvs. grundformen *Göteborg* och genitivformen *Göteborgs*. Den här uppsatsen handlar om substantivs bestämdhet och obestämdhet. Det är en problematik som även återkommer i prepositionsfraser (härefter förkortat till PP). Av den anledningen har jag även inbegripit dessa.

En PP utgörs av en fras, vars huvudord är en preposition, t.ex. *Jag är uppvuxen på landet* (Hultman 2010:245).

3.2 Substantiv i svenskan

Substantiv i svenskan vållar kanske inte lika många problem för inlärare som t.ex. temaböjning av verb och partikelverb. Enligt *Svenska Akademiens språklära* har svenskan sex tempus för verb (Hultman 2010:262). Att lära in när man skall använda vilket tempus är nog svårt för flertalet inlärare av svenska. Dock finns det många saker att beakta när det gäller substantiv. Tre viktiga grammatiska egenskaper beträffande svenska substantiv är genus, numerus och bestämdhet (species).

a) **Genus:** Svenskan har två grammatiska genus, nämligen utrum och neutrum: ”Genus visar sig i böjningen och i formen på pronomen och adjektiv som är attribut till substantivet [...] eller på pronomen som syftar på substantivet.” (Hultman 2010:48). Detta påverkar även framförställda attribut i NP: *en gammal man* men *ett gammalt hus*.

b) **Numerus:** Svenskan har två numerus, singular och plural. Detta utgör i sig inga problem, utan snarast antalet deklinationer med tillhörande pluralangivande morfem. Enligt *Svenska akademis språklära* har svenskan sex deklinationer (Hultman 2010:57), medan *Svensk grammatik på svenska* (Viberg et. al. 2011:109) bara räknar med fem deklinationer, då de betraktar *-er* och *-r* som allomorfer av samma pluralmorfem.

c) **Bestämdhet:** Detta är ett problemområde för alla inlärare. Bara 1/3 av världens språk har bestämdhetsmarkörer i någon form (Philipsson 2004:126). Ytterligare en svårighet är svenskans *dubbla bestämdhet*, vilket betyder att NP föregås av framförställd bestämd artikel (*den, det, de*) samt även bestämdhetssuffix på NP, t.ex. *den vita bilen* (Hultman 2010:210). Detta är relativt ovanligt i världens språk, men det finns även i rumänska, romani och arabiska. Reglerna är dock inte de samma som i svenskan. I romani används dubbel bestämdhet framförallt om adjektivet är efterställt huvudordet (Källström 2012:58f.).

3.3 Det engelska språket med fokus på species

Det engelska språket tillhör, liksom det svenska, den germanska språkfamiljen. Det betyder att engelskan är släkt med de skandinaviska språken (utom finska), isländska, färöiska, de kontinentalgermanska språken tyska och nederländska samt ett fåtal mindre språk som frisiska (Andersson 2001:70f.). Även om svenska och engelska tillhör samma språkfamilj skiljer sig vissa grammatiska kategorier från varandra. Exempelvis saknar engelskan kongruensböjning av adjektiv, medan svensk kongruensböjning följer huvudordets genus, numerus och species. Vi säger sålunda *en röd bil, ett rött hus* samt *det röda huset*, medan man på engelskan använder *red* i samtliga fall. Engelskan har liksom svenskan species, t.ex. *a house* men: *the house*.

Vad som dock framförallt intresserar oss i den engelska grammatiken är hur den skiljer sig från den svenska vad beträffar species. Som tidigare nämnts föregår den bestämda artikeln huvudordet i engelska, t.ex. *the white car*, medan den i svenska tillfogas som suffix. Vid dubbel bestämdhet tillfogas även bestämd artikel före attributet, t.ex. *den vita bilen*.

Svenskan har två böjningsmorfem i singularis och sex i pluralis (-*en* och -*et* i singularis samt -*or*, -*ar*, -*er*, -*r*, -*n*, - i pluralis (Hultman 2010:56ff.). Osäkerhet om vilken form som skall användas kan med stor sannolikhet vara en orsak till vissa fel som inlärare av svenska gör.

Till stor del överensstämmer engelskans bruk av bestämd och obestämd artikel med svenskans, men några skillnader förtjänar att nämnas (Jönsson & Kraft 1972:18ff.)

- Namn på väderstrecken samt riktningsangivelserna *höger* och *vänster* har bestämd artikel i engelskan, t.ex. *The sun rises in the east*.
- Egennamn i pluralis står med bestämd artikel, t.ex. *the Smiths*.
- Utan artikel står årstider, högtider och dagar samt substantiv i allmän betydelse, vilket det inte alltid gör i svenska. I meningen *Swedish glass is famous all over the world* skulle *Swedish glass* översättas till 'svenskt glas', alltså obestämd form som på svenska. Däremot översätter man meningen

Times have changed med '*Tiderna har förändrats*' (Elfstrand & Gabrielsson 1969:23).

- Obestämd artikel står före yrken, nationalitet, religion och politiskt parti där svenskan har artikellös form, t.ex. *Mr Smith is a carpenter*.

3.4 Det kinesiska språket med fokus på species

Den enda böjningen som kinesiskan har [av ord] är möjligheten att böja de personliga pronomenen (*jag, du, ni* o.s.v.), och en del ord i numerus (singular/plural), och kinesiskan kan därför betraktas som analytiskt. (Källström 2012:35.)

Detta betyder att kinesiskan nästan inte alls böjer orden. All grammatisk information tillkommer i separata ord. Man använder enbart verbets rot oavsett tidsreferens. För att bilda svensk presensform används verbets rot och ordet *jintian* som betyder *idag*. Andra böjningskategorier i svenskan ”motsvaras av ingenting eller tillägg av grammatiska småord på kinesiska” (Källström 2012:31).

Kinesiskan saknar numerusböjning. Man ser på sammanhanget om det är singular eller plural (Källström 2012:53). Kinesiskan saknar såväl bestämd som obestämd artikel (Källström 2012:77). Det finns inte heller någon morfologisk markering av species.

3.5 Modersmålets inverkan vid inläring av andraspråket

Frågar man gemene man vad som försvårar inläringen av ett andraspråk (på engelska *Second Language* eller L2), svarar många att det beror på negativ inverkan från modersmålet. Inställningen att modersmålsundervisning är något som försvårar inläringen av svenska eller ”stjäl” tid från svenskundervisningen finns också i våra svenska skolor (Abrahamsson 2009:235), även om denna inställning torde vara på tillbakagång.

Ser man till forskningen på området har uppfattningarna om modersmålets inverkan på L2 ändrats. På 1960-talet sågs modersmålets inflytande som ”den allenarådande källan till inlärningssvårigheter och språkliga fel” (Abrahamsson 2009:236). Detta kallas för *negativ transfer* inom forskningen (Abrahamsson 2009:236). Under 1970-talet

var den rådande uppfattningen den rakt motsatta, dvs. modersmålet betraktades som en faktor ”med minimala effekter på språkinläringen” (Abrahamsson 2009:236). Som exempel på denna senare inriktning kan man nämna Dulay och Burts studie från 1973 av spanskspråkiga barn som lärde sig engelska. Deras felanalys visade att enbart 3 % av de fel som de undersökta barnen gjorde kunde betraktas som klar interferens från modersmålet. Dulay & Burt visade även att inlärningsordningen av vissa fenomen inom t.ex. morfologi och syntax är densamma för inlärare, oberoende av modersmål (Abrahamsson 2009:57f.). Forskningen idag står mitt emellan dessa ytterligheter.

Förutom att använda vissa grammatiska konstruktioner i L2 felaktigt (t.ex. relativisering) är undvikande en vanlig strategi bland L2-inlärare av alla språk. Om en inlärare är obekant med en grammatisk konstruktion i sitt modersmål som t.ex. relativisering, konjunktiv, kasus etc., så undviker inläraren i möjligaste mån denna (Abrahamsson 2009:237). Abrahamsson (2009) refererar i detta sammanhang till en studie om relativkonstruktioner av Schachter (1974). Flest fel gjorde inte de elever Schachter hade förväntat sig, dvs. de som saknade relativisering i sitt modersmål, utan de som hade liknande konstruktioner som engelskan. De farsi- och arabisktalande eleverna, som har relativisering i sina modersmål, gjorde många fel medan kineser och japaner gjorde få fel, eftersom de undvek konstruktionen (Abrahamsson 2009:237). I motsats till undvikande finns även överanvändning eller favorisering då en målspråksenlig struktur används mer än vad som är fallet hos de modersmålstalande (Abrahamsson 2009:238).

Det finns alltså många faktorer som begränsar modersmålets inverkan vid L2-inläringen. Enligt Abrahamsson spelar modersmålet en viktig roll främst i fråga om fonologi, lexikologi och pragmatik, men det är av mindre betydelse när det gäller morfologi och syntax (2009:243).

3.6 Interimspråk

Inom L1-forskningen betraktar man numera barnets mentala grammatik som ett eget språksystem. Likaså betraktar man numera inom L2-forskningen L2-inlärarens språksystem som ett eget språksystem. Detta senare system står självständigt mot både L1- och L2-systemet

(Abrahamsson 2009:42). Forskare benämner detta system på olika sätt t.ex. *transitionell kompetens* och *idiosynkratisk dialekt*, men det var Selinker (1972) som myntade den term som därefter varit den vedertagna (Abrahamsson 2009:42). Selinkers term *interimspråk* (eng. *interlanguage*) syftar dels på inlärarespråket under vilken tidpunkt som helst under språkutvecklingen, dels på interimspråsutvecklingen, dvs. förändringsprocessen från ett initialt stadium till målspråksstadiet.

En viktig faktor inom interimspråket är hypotestestning. Utifrån sina fel formulerar inlärares nya hypoteser om målspråket för att på så vis komma närmare målspråkets struktur. En nära nog synonym term är *kreativ konstruktion*, vilket innefattar inlärares aktiva och kreativa medverkan vid språkinläringen (Abrahamsson 2009:44).

Om vi bortser från barn som kommit tidigt till målspråkslandet, är det ytterst få som uppnår fullständig L2-kompetens. Skillnaden mellan inläring av L1 och L2 är ”att infödd nivå sällan uppnås, och att inläringen inte är oundviklig” (Abrahamsson 2009:44). Flertalet inlärare avstannar vid någon tidpunkt i sin utveckling. Frågan är då i vilken mån dessa fortfarande talar interimspråk. Detta inlärarespråk kallar Nemser (1971) *stable intermediate systems* (Abrahamsson 2009:45).

3.7 U-formad inläring

I många studier har forskare kunnat visa att inlärares gör ett litet antal fel i början av inlärningsprocessen, medan antalet ökar medan studierna fortgår för att senare avta längre fram i kursen. Detta fenomen benämns *U-formad inläring*. Abrahamsson (2004:104) citerar en egen artikel från 1999 där han undersöker spansktalande elevers epentesfrekvens i tal. Epentes innebär att man vid uttal av t.ex. konsonantkluster sätter in ett extra *e* för att underlätta uttalet. Det betyder att man t.ex. uttalar det svenska orden *familj* och *smörgås* som **familje* och **esmörgås* (Andersson 2009:77ff.). Vid första inspelningstillfället var det 40 % epentes. Denna ökade till 70 % vid inspelning 9. Efter tio månader hade dock epentesfrekvensen sjunkit till samma nivå som vid den första inspelningen (Abrahamsson 2004:104).

Man kan även se U-formad inläring hos modersmålstalande barn. Redan tidigt kan de producera former som *gick* och *sjöng*. När barnen blir medvetna om det regelbundna systemet för verb i preteritum (*-de*

eller *-te* fogas till imperativstammen) avlöses de korrekta formerna av målspråksavvikande former som **gådde* och **sjungde*. Det är först senare som de återgår till de korrekta oregelbundna formerna (Abrahamsson 2009:55).

4. Resultat av undersökningen

I det här kapitlet presenteras resultatet av min studie. Informanterna är alltså sex till antalet och de är jämnt fördelade på engelska och kinesiska som modersmål. Som framgår av avsnitt 2.1 ovan har alla informanter fått fingerade namn anpassade till deras språkliga bakgrund.

Jag har inte gjort några korrigeringar av exempel ur materialet, utan meningarna återges exakt som de står i studenternas texter.

4.1 Informant 2 – Susan

Susan kommer från Karibien. Hon är i 20-årsåldern och har minst fem års studier i engelska bakom sig (på högre nivå). Hon har engelska som modersmål. Rent generellt gör Susan inte så många fel vilket nedanstående tabell visar.

Tabell 2: Rätt och fel NP hos Susan.

Uppsatsnummer	Korrekta NP	Felaktiga NP
1	29	3
2	24	1
3	21	4
4	27	0
5	21	3
6	27	0
7	40	1
8	35	0
9	19	2
10	17	4
11	24	7
12	75	8

13	47	1
14	85	11
15	80	3
16	67	4
17	79	2
18	89	7
Totalt	804	63

Som vi kan se av ovanstående tabell verkar informanten Susan vara relativt säker när det gäller att använda svenskans NP när man ser på hennes uppsatser i helhet. Av 804 NP i dessa är det bara 63 som är fel, vilket motsvarar lite mer än sju procent felaktiga NP.

4.1.1 Typ av fel hos Susan

Som vi kan se av ovanstående tabell gör hon relativt få fel. I nedanstående tabell presenterar jag vilka typer av fel Susan gör.

Tabell 3: Typ av fel hos Susan.

Uppsatsnummer	Felaktiga NP	Typ av fel	Antal fel, om fler än ett
1	3	C, L, L	L (2)
2	1	L	L
3	4	B, B, C, E	B (2)
4	0		
5	3	D, G, G	G (2)
6	0		
7	1	L	
8	0		
9	2	H, K	
10	4	C, E, H, M	

11	7	B, C, M, N	C (4)
12	8	C, E, E, G, H	H (4)
13	1	H	
14	11	A, E, E H, H, M	M (6)
15	3	C, H, M	
16	4	D, E, H, M	
17	2	C	C (2)
18	7	B,C,D,D,E	C (4)

I de första två uppsatserna dominerar feltyp L, vilket är genusfel, t.ex. *Han läser tidningen och tittar på sidan en*. I uppsatserna 3-5 är B och G vanligast. I båda dessa typer av NP ska man egentligen ha obestämd artikel. Studenten gör här fel på possessivt pronomen och huvudord (B) samt bestämningsord som kräver obestämd form (G), t.ex.

en rånare [...] säger till honom ”Dina **pengarna** eller dina **liven**” (nr 3) Vi gick i samma **lekskolan** och **grundskolan**. (nr 5)

Här bör återigen påpekas att jag enbart tittar på grammatisk form. Det korrekta uttrycket är ju ”Pengarna eller livet!”. Jag skulle dock ha bedömt ”dina pengar eller ditt liv” som en korrekt sats. Vad beträffar det andra exemplet krävs obestämd form efter *samma* (Hultman 2010:214).

Totalt sett är de vanligaste felkategorierna C, E och M hos Susan (12, 8 resp 10 förekomster). Kategori C gäller bestämd form singular. I flertalet fall har hon skrivit obestämd form singular. Nedanstående tre exempel är alla från uppsats nummer 11:

kom han för till **järnvägsstation**; Efter en stund ropade **högtalare** att tåget skulle åka. En minut före **tåg** rörde sprang pojken in i tåget.

Även om C är den vanligaste felkategorin fördelar sig inte felen jämnt över tiden. Flest antal fel gör Susan långt in i kursen. Man kan även

konstatera att felet ej går att härleda till hennes modersmål, då både svenska och engelska har bestämd form i dessa fall.

Felkategorin E (bestämd form plural) är mer jämnt fördelad över Susans uppsatser under kursen men är vanligare längre fram i kursen, dvs. i uppsatserna 10 och 12. Ett exempel från texterna är

Brasilien är **ett av de största landet** som exporterar kaffeböner (nr 12)

Även här går det inte att härleda felet till Susans modersmål. Möjligtvis skulle det kunna förklaras med att hon är osäker på substantivets böjningsformer i bestämd form pluralis.

Inom felkategori M ("överflödig" bestämd eller obestämd artikel) har Susan gjort 10 fel. Här går det att se ett tydligt mönster. Dessa fel börjar dyka upp i uppsats tio och är särskilt frekventa i uppsats 14:

De ungdomar tjänade mera pengar; Hushållet tävlade med **de** ungdomar; **De** ungdomarna sparar deras pengar. (nr 14).

I första fallet kan man tänka sig både *ungdomar* och *ungdomarna*, i andra fallet och tredje fallet bara *ungdomarna*. Det första fallet kan vara både generellt och specifikt, dvs. ungdomar tjänade mer pengar eller ungdomarna tjänade mer pengar (på 1970-talet som texten talar om).

4.2 Informant 4 – Ling

Ling kommer från Kina. Hon är i 20-årsåldern och har minst fem års studier i engelska bakom sig. I tabell 4 kan vi se antal rätt och fel NP i hennes uppsatser.

Tabell 4: Rätt och fel NP hos Ling

Uppsatsnummer	Rätt NP	Fel NP
1	20	1
2	27	3

3	21	7
4	20	2
5	41	18
6	46	15
7	16	5
8	12	6
9	19	3
10	16	5
11	58	16
12	41	7
13	82	9
14	61	20
15	66	27
16	84	12
17	64	11
18	94	8
Totalt	788	175

Om vi jämför med föregående informant så gör Ling 18 % fel och Susan enbart sju procent. Om denna skillnad i felprocent går att förklara med att Ling har kinesiska som modersmål eller ej är alltför tidigt att bedöma utifrån enbart uppgifterna i tabell 2 och 4.

4.2.1 Typ av fel hos Ling

I följande tabell presenteras Lings feltyper.

Tabell 5: Typ av fel hos Ling.

Uppsatsnummer	Fel	Typ av fel	Antal fel om fler än ett
---------------	-----	------------	--------------------------

1	1	G	
2	3	A, K, L	
3	7	A, B, C, D, H	A (2) H (2)
4	2	G, L	
5	18	A, B, C, D, H, K, L	C (10) D (2) H (2)
6	15	C, D, E, H, K, L	C (2) D (2) E (5) K (3) L (2)
7	5	C, D, L	C (3)
8	6	C, G, H, K	C (3)
9	3	C, E, L	
10	5	C, M	C (4)
11	16	A, C, D, E, L,	C (7) D (4) E (3)
12	7	A, C, D, E, H, K,	C (2)
13	9	A, C	A (3) C (6)
14	20	A, C, D, E, G, H, L, M	A (8), C (2) D (2) H (4)
15	27	A, C, D, E, G, L, M	C (11) D (4) E (6) G (3)
16	12	A, C, D, E, H,	C (2) D (4) E (3)
17	11	B, C, E, G, H, L	C (5) L (2)
18	8	A, C, H	A (4) C (3)
Totalt	175		

Överlägset flest fel gör Ling i fråga om felkategori C (bestämd form i singular). Här gör hon hela 62 fel, vilket innebär 35 % av alla fel. Långt därefter kommer A (artikellös form) med 23 fel. Nästan lika många fel som i A (21 mot 23) gör hon i felkategori D och E (obestämd form pluralis respektive bestämd form pluralis). Antalet fel hon gör blir inte longitudinellt färre, utan de varierar över tiden. Ling visar heller inga tecken på U-formad inlärning (se avsnitt 3.7). Några exempel från uppsatserna på felaktig användning av bestämd artikel i singularis är

När jag kom ner från **flygplan** blåste det kallt; På väg från **station** jag tittade ut från bilfönstret; (nr 5)

Kinesiska äldomar brukar bo tillsammans med familj; De hjälpar sköta barnsbarn och deltar **hushållsarbete** (nr 15)

I alla exemplen ovan ska bestämd artikel användas. Här framgår ur situationen ”exakt vilket (eller vilka exemplar) talaren tänker på” (Viberg et. al. 2011:104). Exempelvis kan det bara vara en specifik järnvägsstation som Ling menar, nämligen den station som hon kom till när hon anlände till Sverige.

Långt efter antalet fel i bestämd form i singularis kommer A (artikellös form). Ett exempel ur texterna är:

Jag tror att **reklamar** kan vara hjälpsam och göra våra liv livliga. (nr 14)

Ling felanvänder ordet *reklam* åtta gånger i uppsats 14, därav det stora antalet fel. Troligtvis har hon tänkt att *reklam* borde ha en pluralform då bl.a. direktreklam avhandlades. Denna kommer ju, som alla vet, i stora volymer. Eftersom Ling gjorde så många fel på samma ord (*reklamar*), är det tveksamt om man ska ta det som intäkt för en bristande förmåga inom denna felkategori (A).

Felkategori D och E (obestämd resp. bestämd form pluralis) noteras för lika många fel (21 vardera). Det intressanta med dessa båda kategorier är att de inte är genomgående utan att de uppträder i kluster om två eller tre uppsatser åt gången. I uppsats 14-16 gör hon fel i båda kategorierna medan hon i uppsats 7-9 inte gör några fel i fråga om D. Några exempel ur texterna:

Men makan [...] ville gärna gå på bio med **sin egen vän**; Det är lättare att försöka att lösa sådana (sic.) problem om **makar** ha samma åsikter. (nr 11)

Här ges exempel på både bestämd och obestämd form. Det första exemplet kan till nöds accepteras om makan bara har en vän, men den naturligaste läsningen borde nog vara *sina egna vänner*. Det andra exemplet måste dock vara *makarna* om man pratar om samma par.

4.3 Informant 5 – Cheng

Cheng liksom Ling kommer också från Kina men är man. Cheng har liksom övriga informanter minst fem års gymnasiestudier i engelska bakom sig. I nedanstående tabell presenteras antal rätt och fel NP i Chengs skriftliga produktion.

Tabell 6: Rätt och fel NP hos Cheng

Uppsatsnummer	Rätt	Fel
1	18	3
2	19	3
3	18	0
4	18	0
5	28	1
6	28	2
7	30	6
8	21	1
9	23	1
10	17	1
11	43	2
12	74	1
13	57	0
14	28	3
15	21	1
16	59	7
17	73	1
18	40	10
19	67	8
Totalt	682	51

Här är antalet fel sju procent. Det är lika mycket som Susan, som har engelska som modersmål (se 4.1)

4.3.1 Typ av fel hos Cheng

I nedanstående tabell presenteras Chengs felkategorier.

Tabell 7: Typ av fel hos Cheng.

Uppsats	Fel	Typ av fel	Antal fel om fler än ett
1	3	C,H,M	
2	3	A,C	A (2)
3	0		
4	0		
5	1	B	
6	2	A,B	
7	6	C,E	C (4) E (2)
8	1	B	
9	1	H	
10	1	B	
11	2	C	C (2)
12	1	C	
13	0		
14	3	C,K	K (2)
15	1	C	
16	7	A,C,G,K	A (4)
17	1	D	
18	10	D,E,F,H,L	H (5) E (2)
19	8	A,C,D,E,K,L	C (2) K (2)

Totalt	51		
--------	----	--	--

Liksom Ling gör även Cheng mest fel i fråga om felkategori C. Antalet fel där är 14, vilket innebär 27 % eller nästan en tredjedel av det totala antalet av hans fel. Det är ungefär lika mycket fel som Ling har i nämnda kategori.

Även om Cheng ger betydligt färre fel än Ling totalt, gör både Cheng och Ling båda flest fel i felkategorierna A, C och E, dvs. artikellös form samt bestämd form i singular och plural. Ling gör dessutom lika många fel med obestämd form plural. Några exempel på fel inom felkategori C:

Sedan ska jag beställa ett par biljetter **vid resabyrå**; Satsning för kunskap är satsning för **framtid**. (Båda från nr 7)

Här kräver svenskan bestämd form i båda fallen. Möjligtvis kan man tänka sig obestämd form i första fallet om man inte vet vid vilken resebyrå man ska beställa biljetter, men jag anser att bestämd form vore det naturligaste. I det sista exemplet krävs bestämd form, dvs. *framtiden* eller möjligtvis med ett framförställt possessivt pronomen, alltså *din framtid* osv.

Cheng gjorde även 6 fel i kategori A (artikellös form). Orsaken till detta antal fel torde vara densamma som för Ling, nämligen ordet *reklam* i uppsats 14.

Den sista stora gruppen Cheng gör fel på är bestämd form pluralis, dvs. kategori E. Några exempel på olika feltyper är

Visserligen är det omöjligt att lösa **trafikproblem** en gång för alla (nr 19); Fåglar kvittrar förtjust på **grener**. (nr 18); Dessutom ska jag hjälpa folk **i båda land** att lära känna varandra. (nr 7).

I första exemplet har han tidigare pratat om ett antal trafikproblem. Alltså ska ordet stå i bestämd form när det nämns andra gången (Viberg et. al. 2011:105). I det andra exemplet säger den infödde talarens språkkänsla att det ska vara bestämd form. Möjligtvis kan man tänka sig att man menar alla grenar. Det tredje exemplet måste vara bestämd form

eftersom NP föregås av *båda* och *båda* kräver bestämd form på NP (Hultman 2010:207).

För att sammanfatta gör de kinesisktalande informanterna Ling och Cheng i princip samma typer av fel, även om Cheng är betydligt säkrare (51 i stället för 175 fel). Felprocenten för resp. fel är dessutom likartad med undantag för kategori C (35% hos Ling men bara 27 % hos Cheng).

4.4 Informant 10-Sarah

Sarah kommer från Skottland och är kvinna. Liksom tidigare informanter är hon runt 20 och har minst fem års studier på gymnasienivå i engelska bakom sig. Hon har tyvärr varit frånvarande mycket så hon har inte ett lika stort antal uppsatser. Detta måste man ta med i beräkningen när slutsatser ska dras. I nedanstående tabell kan man se antalet korrekta och felaktiga NP hos Sarah.

Tabell 8: Rätt och fel NP hos Sarah

Uppsats	Rätt	Fel
1	20	1
2	26	0
3	17	1
4	22	0
5	44	2
6	40	1
7	93	4
8	50	0
9	84	1
10	49	3
11	72	7
Totalt	517	20

Felprocenten för Sarah är bara fyra. Det är bäst av de totalt fyra studenter vi hittills redovisat resultaten för. Flest fel gör hon i den sista uppsatsen, vilket inte behöver vara anmärkningsvärt. Å ena sidan kan man mer efter en längre tids studier men å andra sidan finns fler möjligheter att göra fel, även inom NP (se avsnitt 3.7 om U-formad inläring).

4.4.1 Typ av fel hos Sarah

I nedanstående tabell presenteras vilka typer av fel som Sarah gör.

Tabell 9: Typ av fel NP hos Sarah

Uppsats	Fel	Typ av fel	Antal fel om fler än ett
1	1	C	
2	0		
3	1	C	
4	0		
5	2	A, G	
6	1	H	
7	4	C, E, G	E (2)
8	0		
9	1	C	
10	3	D, F, L	
11	7	D, E, H, M	D (3) E (2)
Totalt	20		

Sarah har i motsats till tidigare informanter, tre kategorier där hon gör lika många fel (4 för varje kategori), nämligen C, D och E. Ett exempel ur texterna:

Människorna springer mot bilen och stiger in, sedan börjar
förare köra igen (nr 1)

Detta är Sarahs första uppsats under kursen, men hon gör rätt på allt annat i meningen (t.ex. omvänd ordföljd efter *sedan*). Man skulle kunna anta att det enbart är ett slarvfel. Hon gör ju rätt på alla andra substantiv (*människorna, bilen*). Sarah gör även andra fel än C, t.ex.

De som inte tycker om de stora ekonomiska skillnaderna i **dagens världen**; alla människor har **samma chansen** nuförtiden. (nr 5)

Det första exemplet är en svensk genitivkonstruktion och huvudordet i NP skall enligt regeln stå i obestämd form (Viberg et al. 2011:130). Det andra exemplet är ett exempel på att huvudordet skall stå i obestämd form efter vissa attribut (här *samma*) (Hultman 2010:214).

Sarah gör även fel på kategori D, obestämd form pluralis. I hennes sista uppsats gör hon fem fel i denna kategori.

Om **beslutsfattaren** vill minska antalet bilar som köpas; Men är **föreningen** som bilar och andra fartyg skapar inte sämre? (nr.11)

Med tanke på att Sarah använder samma ord flera gånger (*beslutsfattare* samt *förening*) och att hon böjer dem fel alla fyra gånger finns det skäl att tro att hon bara är osäker på pluralböjningen. Om man räknar bort dessa fel, så gör hon i snitt ett till två fel per uppsats.

Med tanke på att Sarah bara skrivit elva uppsatser i stället för 18 eller 19, samt hennes ringa felprocent är det svårt att jämföra Sarahs resultat med de för övriga informanter.

4.5 Informant 11 - Jiang

Jiang kommer från Kina och är man. Liksom övriga informanter har han minst fem års studier av engelska bakom sig. Nedanstående tabell visar antal korrekta och felaktiga NP hos Jiang.

Tabell 10: Rätt och fel NP hos Jiang.

Uppsatsnummer	Rätt	Fel
1	17	0
2	16	7
3	10	10
4	18	7
5	16	5
6	28	4
7	20	9
8	12	1
9	16	0
10	47	10
11	40	14
12	79	10
13	75	17
14	55	14
15	55	6
16	23	5
17	84	9
Totalt	611	128

Felprocenten för Jiangs del är 17,5 %. vilket är nästan lika högt som Ling, vars modersmål också är kinesiska. Det största antalet fel gör Jiang, med undantag för uppsats nummer tre, i uppsats 10-14. Detta överensstämmer till viss del även med andra informanter. 5 av 6 gör de flesta fel ungefär mitt i kursen. Jiang gör samma fel som våra tidigare informanter, vilket nedanstående tabell kommer att visa.

4.5.1 Typ av fel hos Jiang

I nedanstående tabell presenteras Jiangs felkategorier.

Tabell 11: Typ av fel NP hos Jiang

Uppsats	Fel	Typ av fel	Antal fel om fler än ett
1	0		
2	7	B,D,E,F,G	B (2) E (2)
3	10	B,C	B (8) C (2)
4	7	B,C,E,K,L	C (2) K (2)
5	5	D,G,K	D (3)
6	4	C,E,L	C (2)
7	9	C,D,E,F,K,L	C (2) D (2) L (2)
8	1	C	
9	0		
10	10	A,B,C,D,K,L	D (4) L(2)
11	14	A,C,E,H	A (2) C (7) E (2) H (3)
12	10	C,D,E,H	C (5) D (2) E (2)
13	17	A,C,D,E,H,L	C (5) D (4) E (4) L (2)
14	14	C,D,E,H	C (6) D (4) E (3)
15	6	A,D,L	A (2) D (3)
16	5	C,D,H	C (2) D (2)
17	9	C,D,E,G,H,L	D (3) H (2)
Totalt:	128		

Flest antal fel gör Jiang i fråga om felkategori C (bestämd form singularis), vilket överensstämmer med föregående informanter, oavsett

språkbakgrund. Han gör 36 fel i denna kategori, vilket utgör ungefär 28 % av hans fel.

Efter C görs flest fel i fråga om kategori D och E (obestämd resp. bestämd form pluralis). Också detta överensstämmer i stort med tidigare informanter. Några exempel ur texterna är:

I den tiden var **ekonomi** mycket dålig; **Production** måste ha marknader; Efter **krig** måste Kina ga (sic.) pengar till andra länder (nr 14)

De första meningarna är exempel på utelämnande av bestämd form i singularis. Här förstår man tydligt vilken ekonomi resp. produktion det gäller, nämligen ekonomin under andra världskriget samt produktionen under samma tid. Före den mening som här återges som det tredje exemplet, har Jiang berättat om att Kina var involverat i många krig mellan 1840 och 1849. Han syftar dock inte på krig i allmänhet utan just de krig som utspelade sig mellan dessa år. Alltså är bara bestämd form möjlig här, *krigen*.

I uppsats 11 gör Jiang flera fel där han utelämnar den bestämda artikeln i singularis. Även här bryter han mot regeln att man skall använda bestämd artikel ”då det framgår ur situationen exakt vilken (eller vilka) exemplar talaren tänker på” (Viberg et al. 2011:104). Uppsatsen jämför den svenska och den kinesiska bostadsmarknaden och vad politikerna gör för att påverka den i resp. land, och några exempel är:

Idag finns det fem miljarder människor i **värld**; I Kina bildar många bostäder av **regering** varje år; men **trafik** i stan är mycket tränga; (alla från nr. 11)

Rätt form skulle i dessa fall ha varit *världen*, *regeringen* och *trafiken*. Informanten syftar på vår värld, Kinas regering och trafiken i stan (inte på landsbygden. Det framgår alltså tydligt ur sammanhanget vilka exemplar ”talaren” tänker på.

Det näst vanligaste felet är, som nämnts ovan, D, dvs. obestämd form pluralis. Några exempel är:

Hon tyckte om music [sic.] och film. Det var samma som jag.
Så det är lätt för oss att bli **vän** med; Kanske du vill säga att
han och hon har mycket olika utbildningar och inom olika
åldersgrupp och **samhällsklass**, (nr. 10)

Det sista exemplet måste stå i pluralis eftersom det gäller flera
åldersgrupper resp. samhällsklasser. Det första exemplet måste stå i
pluralis och dessutom byta tempus till preteritum, alltså: *Så det var lätt
för oss att bli vänner med*. Några sista exempel på när det skall vara
obestämd form pluralis får följande meningar utgöra:

Kapitalist måste ha pengar; Det finns andra **resonans**. (nr.
14)

I den andra meningen menar Jiang *orsaker* men har troligtvis tänkt på
det engelska ordet *reason*. Det här är båda exempel på när man
använder obestämd form generiskt i svenskan (Hultman 2010:66f.) De
två NP ovan syftar på alla kapitalister och alla orsaker som kan finnas
till krig, därav den generiska användningen.

4.6 Informant 12 – Becky

Becky, kommer från USA och är kvinna. Liksom övriga informanter har
hon minst fem års studier av engelska bakom sig. I nedanstående tabell
presenteras antalet korrekta och felaktiga NP hos Becky.

Tabell 12: Rätt och fel NP hos Becky

Uppsats	Rätt	Fel
1	13	4
2	14	2
3	14	4
4	14	0
5	7	4
6	14	2

7	34	3
Totalt:	110	19

Den här informanten har skrivit det minsta antalet uppsatser av alla informanter som ingår i materialet, och som vi kan se av tabellen har ingen av uppsatserna varit särskilt långa, eftersom de innehåller ett så litet antal NP. Detta måste man beakta när slutsatser ska dras från Beckys skriftliga produktion. Felprocenten är nästan 15 %, vilket ligger i nivå med två av uppgiftslämnarna med kinesiska som modersmål nämligen Jiang och Ling. Även här måste man ta i beaktande att Becky bara har skrivit ett fåtal uppsatser. Därför är det svårt att göra jämförelser med de som skrivit upp mot 19 uppsatser.

4.6.1 Typ av fel hos Becky

I nedanstående tabell presenteras Beckys felkategorier.

Tabell 12: Typ av fel hos Becky

Uppsats	Fel	Typ av fel	Antal fel om fler än ett
1	4	C	C (4)
2	2	C,B	
3	4	C,L,M	C (2)
4	0		
5	4	B,C,K	C (2)
6	2	A,D	
7	3	L,N	L (2)
Totalt	19		

Även här är C-kategorin den allra vanligaste. Av totalt 19 fel gör Becky 9 fel i C (bestämd form singular). Det innebär ca 47 % av felen. På andra plats kommer L med tre fel (genusfel). Några exempel ur texterna är:

Han ska gå till **arbete**; Mannen försöker öppna **paraply** igen;
(nr 1)

Den här **tid** ska August ha en olycka med en bil. (nr 2)

I två av dessa exempel kan man nog se exempel på påverkan från modersmålet engelska. Om vi översätter två av dessa meningar får vi *He'll go to work*, samt *This time*.... I övrigt gör Becky inte fel inom många andra kategorier. Enbart L och C har fler än ett fel. Här nedan några fel ur andra kategorier än C:

August bryter två grenar från **en träd**. (nr 3) Han blev **en doktor** Det vardagsrummet har två stora **fönstren** (nr 6)

I det första exemplet är det fel genus, och i det andra överflödigt obestämd artikel. I det sista exemplet skall det vara obestämd (ej bestämd) form på *fönster*. Det andra exemplet går säkerligen att förklara med påverkan från modersmålet. I engelska använder man obestämd artikel (*a* eller *an*) framför substantiv som anger yrke (Jönsson & Kraft 1972:23).

5. Diskussion och analys

I detta kapitel görs en sammanfattning av resultaten för samtliga informanter samt likheter och skillnader mellan dessa. Dessutom gör jag en felanalys utifrån kapitel tre samt länkar till tidigare forskning.

5.1 Sammanfattning av alla informanters fel och felprocent

Alla informanter har akademisk bakgrund och de kinesiska uppgiftslämnarna hade läst engelska minst fem år på gymnasienivå. Det finns några faktorer som kan påverka resultatet. Hade informanterna som talar kinesiska inte läst engelska tidigare, hade nog felprocenten för deras del blivit högre. Även engelskan har species (se avsnitt 3.3 ovan). Kategorin species är alltså något som de kinesiska uppgiftslämnarna var åtminstone delvis förtrogna med.

5.1.1 Felprocent hos alla informanter

I nedanstående tabell presenteras felprocenten hos alla informanter.

Tabell 14: Felprocent hos alla informanter

Informant (antal uppsatser)	Språk engelska (E) eller kinesiska (K)	Felprocent	Vanligaste felkategori	Vanligaste felkategori i % av felen
2 Susan (18)	E	7	C	21
4 Ling (18)	K	18	C	35,5
5 Cheng (19)	K	7	C	27
10 Sarah (11)	E	4	C,D,E	20
11 Jiang (17)	K	17,5	C	28
12 Becky (7)	E	15	C	47

Utifrån tabell 14 går det inte ge fullständigt säkra svar på frågorna i avsnitt 1.1, dvs. om de båda språkgrupperna gör samma fel, om någon

typ av nominalfras är svårare att lära sig samt om modersmålet spelar någon roll. Dessa frågor går inte att besvara fullständigt. I början av denna uppsats presenterades hypotesen att kineserna skulle ha betydligt svårare för species, då de saknar det i sitt modersmål. Detta stämmer bara delvis. Visserligen är felprocenten störst hos två kinesisktalande (17,5 % resp. 18 %) och den lägsta felprocenten har en engelsktalande (4 %). Å andra sidan har Becky, som har engelska som modersmål, en nästan lika hög felprocent (15 %) som Ling och Jiang. Värt att notera är dock att Becky enbart har skrivit sju uppsatser. Ingen av dessa uppsatser är särskilt långa (som mest en halv A4-sida), och därmed finns det enbart 110 NP att bedöma jämfört med de andras antal NP. Detta gör det svårt att studera hennes inläring longitudinellt.

Sarah har den lägsta felprocenten totalt. Detta är förvånande, då hon enligt läraren var borta mycket p.g.a. sjukdom. Han misstänker dock att hon hade "nån 'svensk connection' eller hade studerat svenska tidigare" (mejl från Roger Källström 2012-05-03). Eftersom några närmare upplysningar inte finns om informanterna, kan tyvärr inte denna fråga utredas närmare. Det kan bara konstateras att lärarens aning med stor sannolikhet skulle kunna stämma.

Den näst lägsta felprocenten återfinns hos Cheng som har kinesiska som modersmål. Detta resultat bekräftas inte av Schachters tes (1974). Han hävdade att flest fel görs av de inlärare som har liknande konstruktioner (här species) i sitt modersmål (se avsnitt 3.2 ovan). Här är det svårare att dra några säkra slutsatser angående Chengs resultat. Man skulle kunna förmoda att han är väldigt bra på engelska, och att hans resultat kan härröras från interferens från engelskan.

5.2 Felkategorier hos båda grupperna

Gör de engelsktalande och kinesisktalande studenterna samma sorts fel eller om skiljer sig felen åt? Utifrån det redovisade materialet kan vi konstatera att båda grupperna åtminstone delvis gjorde samma fel. Om man ser till de tre vanligaste felen hos var och en av informanterna, ser resultatet ut som i tabellen nedan:

Tabell 15: Informanternas tre vanligaste fel

Namn	Första plats	Andra plats	Tredje plats
Susan	C (13)	E (8)	H (7)
Ling	C (62)	A (23)	D,E (21 vardera)
Cheng	C (14)	A (8)	E,H (6 vardera)
Sarah	C,D,E (4 vardera)	-	-
Jiang	C (36)	D (28)	E (17)
Becky	C (9)	B,M (2 vardera)	-

Som vi kan se i ovanstående tabell, är den överlägset vanligaste felkategorin i båda språkgrupperna C, dvs. bestämd form i singularis.

Felkategori A (artikellös form) förekommer två gånger på andra plats (hos Ling och Cheng). Anledningen till detta kan möjligtvis härröras till interferens från informanternas modersmål, då detta saknar species (se avsnitt 3.6). På tredje plats överväger felkategori E (bestämd form pluralis) hos de kinesisktalande informanterna.

I diskussionen om fel hos Ling och Cheng (se avsnitt. 4.2.1 samt 4.3.1 ovan) diskuterade jag det stora antalet fel inom kategori A, då båda genomgående skriver **reklamar* eller **reklamer*. Räkna man bort dessa fel hos Ling (totalt 8) och Cheng (totalt 4), kommer felkategori A på tredje plats hos båda två. I sådana fall verkar felkategori E vara den näst svåraste för hälften av informanterna (Susan, Ling och Cheng).

Vad jag finner anmärkningsvärt är att felkategori H (dubbel bestämdhet) inte är svårare för informanterna än att den hamnar på tredje plats hos Susan och Cheng. Såväl engelskan som kinesiskan saknar ju detta (se avsnitt 3.3 och 3.4 ovan). Hos övriga informanter saknas kategori H i tabellen. Å andra sidan lägger oftast lärare ner mycket tid på att förklara svåra begrepp i undervisningen. Likaså är elever som är ”grammatiskt medvetna” uppmärksamma på svårigheter.

I kategori A (artikellös form) utmärker sig Ling (23 fel) medan de andra informanterna har under 10 fel. I kategori B (NP föregånget av possessivt pronomen) har Jiang flest fel (12). De kinesisktalande

informanterna utmärker sig även i kategorierna D och L. (obestämd form plural samt genusfel). I kategori D har Ling och Jiang båda över 20 fel (21 resp. 28) medan övriga hade mellan 1 och 4. Ling och Jiang hade 12 resp. 10 fel i kategori L medan de övriga hade mellan 1-3 fel. I övriga kategorier var det ingen språkgrupp som utmärkte sig.

5.3 Negativ transfer hos båda grupperna

Som vi kunde konstatera i avsnitt 3.5 ovan, har man tidigare inom forskningen trott att modersmålets påverkan är den största anledningen till inlärningssvårigheter av andra språk. Hur ser det ut hos informanterna som undersökts i denna uppsats? Med tanke på att de kinesisktalande saknar species i sitt modersmål (se 3.5), är det troligt att anta att dessa informanter gör fel.

Även om både engelskan och svenskan har species, är reglerna inte alltid desamma. Susan ger ett exempel på negativ transfer när hon skriver: ”*Vi gick i samma **lekskolan** och **grundskolan*** (nr 5). I engelskan används alltid bestämd artikel ihop med *same*. På engelska skulle man här sagt *the same kindergarden* (Jönsson & Kraft 1972:17). Likaså gör Becky två fel som kan vara exempel på negativ transfer, nämligen *Han ska gå till **arbete*** och *Den här **tid***. På engelska säger man *go to work* samt *this time*, alltså artikellöst.

I mitt material har jag hittat väldigt få exempel på negativ transfer (för förklaring se avsnitt 3.5 ovan), vilket skulle kunna stödja Dulay & Burts studie (1973). Däremot finns det gott om exempel som är svårare att förklara. Här skall jag bara visa på några exempel där det skall vara bestämd form både i svenska och engelska:

En minut före **tåg** rörde sprang pojken in i tåget. (Susan nr.11); De som inte tycker om de stora ekonomiska skillnaderna i **dagens världen**. (Sarah, nr 5).

I det första exemplet måste man ha bestämd form även i engelskan, dvs. *the train*. Likaså måste det andra exemplet ha obestämd form då huvudordet skall stå i obestämd form efter genitivattribut även i engelskan (Elfstrand & Gabrielson 1969:68f.).

5.4 U-formad inläring hos informanterna

Det går inte att se någon tydlig U-inläring hos någon av informanterna (för definition se avsnitt 3.7). Visserligen har alla informanter få fel i de första uppsatserna. Felen ökar längre in i uppsatsproduktionen, men ökningen är inte konstant. Exempelvis har Ling 15 fel i uppsats 6, och dessa går ner till 5 i den följande, men i uppsats 11 har hon 16 fel. Susan har 3 fel i första uppsatsen men 7 i den sista, vilket motsäger U-inläring i hennes fall.

Alla informanter utom Becky har fler fel i sin sista uppsats än i sin första.

I diagramform kan man inte urskilja någon U-kurva för informanterna, utan det liknar snarare en EKG-kurva med toppar och dalar. Vid närmare eftertanke är detta kanske inte så konstigt. Abrahamsson (1999) undersöker bara en variabel (epentesfrekvens) medan jag undersöker 13. Om jag bara hade tittat på en variabel (t.ex. bestämd form efter vissa ord), hade kanske utfallet blivit ett annat. Hos Jiang kan man se en U-inläring i kategori C. Han har 2 fel i uppsats 3, 7 fel i nummer 11 och 1 fel i sin sista uppsats. Samma mönster går delvis att urskilja hos Cheng i kategori C, även om han har ett fel mer i sista uppsatsen än den föregående.

6. Sammanfattning

6.1 Syfte och frågeställning

Ämnet för denna uppsats har varit hur två studentgrupper tillägnar sig species i svenskan. Den ena gruppen (den engelsktalande) har species i sitt modersmål, om än med delvis andra regler än i svenskan. Den andra gruppen (den kinesisktalande) saknar species i sitt modersmål. Min metod har varit kvantitativ (för definition se avsnitt 2.2 ovan) och materialet består av uppsatser från sex svenskstuderande på Göteborgs universitet. De felaktiga NP har delats in i 13 felkategorier (A-M) (se avsnitt 2.2 ovan).

I avsnitt 1.1. ställdes tre frågor som delvis berör varandra. På den första frågan (om de båda grupperna gör samma typ av fel eller om det skiljer sig åt) kan vi konstatera att båda grupperna genomgående gör samma sorts fel. Något som var mycket framträdande i materialet var att den största felkategorin i båda grupperna var C (bestämd form singularis). Detta besvarar även den andra frågan i 1.1 (se 1.1. ovan) om det var någon kategori som var särskilt svårt att lära sig. Kategori C är genomgående svår under hela kursen för samtliga informanter.

På den sista frågan i 1.1 om de engelsktalande gör förväntade fel utifrån sitt modersmål är svaret delvis sant. I denna uppsats har jag gett några exempel på negativ transfer (se avsnitt 3.5 och 5.3 ovan), men även fel som ej går att härleda från informantens modersmål (se 5.3 ovan).

6.2 Teoretisk bakgrund

I detta kapitel behandlade jag den litteratur och de teorier jag använt mig av för att svara på uppsatsens syfte och frågeställningar. Efter en karaktärisering av NP och dess begränsningar i denna uppsats, följde en belysning av substantivet i engelska, kinesiska och svenska (se avsnitt 3.1-3.4 ovan).

Hur stor modersmålets inverkan är när man lär sig ett nytt språk, är något som forskare varit (och är) oense om. På 1960-talet (och även tidigare) sågs modersmålet som den allena rådande källan till språkfel,

medan man på 1970-talet ändrade åsikt. I avsnitt 3.5 nämner jag Dulay & Burts studie från 1973. Jag behandlar även *interimspråk* i avsnitt 3.6. Detta har dock varit av ringa betydelse för mina resultat.

I kapitel 3.7 behandlar jag *U-formad inlärning*. Detta har vi delvis kunnat se i resultaten (se avsnitt 5.4 ovan).

6.3 Viktiga resultat

I denna uppsats har jag kunnat påvisa att studenterna gör i princip samma sorts fel i båda språkgrupperna. Det allra tydligaste resultatet var dock att båda språkgrupperna gjorde flest fel i kategori C. Detta gäller för alla informanter utom Sarah som gör lika många fel (4) i kategorierna C, D och E (se avsnitt 5.2 ovan). Att 5 av 6 (ca. 80%) av informanterna gör flest fel i kategori C talar dock för att detta är den svåraste kategorin (se avsnitt 5.2).

Förutom det väldigt tydliga resultatet vad beträffar felkategori C, är det svårt att se vad som därefter är svårast. På andra plats var felkategori A (artikellös form)svårast för två av sex informanter (33%). På tredje plats kommer kategori E (bestämd form pluralis). 50 % av informanterna hade E på tredje plats. Anmärkningsvärt är dock att bara de kinesisktalande informanterna hade E på tredje plats.

I teoridelen av denna uppsats tog jag upp tidigare forskning på området. Här har vi kunnat påvisa att modersmålet har en viss betydelse. Susan ger ett exempel på detta när hon skriver: *samma grundskolan*. På engelska skulle man ha sagt: *The same kindergarten*. Om man studerar de olika felkategorierna för sig, kan man delvis påvisa U-formad inlärning hos informanterna. Hos Jiang kan man se en U-inlärning i kategori C.

6.4 Förslag till framtida forskning inom området

I denna uppsats undersöker jag hur ett antal engelsk- och kinesisktalande studenter tillägnar sig species i svenskan. Resultatet är inte entydigt, t.ex. har Cheng och Susan samma felprocent (7 %) medan Becky har nästan lika hög felprocent som Jiang och Ling (se 5.1.1).

Med tanke på de praktiska villkoren för denna uppsats, har jag varit tvungen att begränsa mig till sex informanter. Det hade varit intressant att utföra samma undersökning med 100 informanter från respektive språkgrupp för att se om resultatet skulle bli detsamma.

Informanterna i denna uppsats är studenter. Båda studentgrupperna är sedan tidigare bekanta med species, antingen från sitt modersmål engelskan eller via undervisning i engelska. För att få mer rättvisande resultat om svårigheten att tillägna sig species i svenskan, borde man undersöka en grupp kineser (eller någon annan språkgrupp som saknar species i sitt modersmål) som inte fått någon undervisning i engelska.

Det vore också intressant att jämföra två språkgrupper som båda har species i sitt modersmål (t.ex. engelska och tyska). Gör de samma fel eller skiljer det sig åt?

Litteratur

- Abrahamsson, Niklas 1999. Vowel epenthesis of /sC(C)/ onsets in Spanish/Swedish interphonology. *Language Learning* 49. S. 473-508
- Abrahamsson, Niklas 2004. Fonologiska aspekter på andraspråksinlärning av svenska som andraspråk. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Svenska som andraspråk i forskning undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 79–116
- Abrahamsson, Niklas 2009. *Andraspråksinlärning*. Lund: Studentlitteratur.
- Andersson, Lars-Gunnar 2001.[1987]. *Språktypologi och språksläktskap*. 2 uppl. Stockholm: Liber.
- Dulay, H & Burt M 1974. Should we teach children syntax?. *Language Learning* 24. S. 245-258
- Elfstrand, Daniel & Gabrielson, Arvid 1969. [1945] *Engelsk grammatik för universitet och högskolor*. 4 uppl. Stockholm: Läromedelsförlagen.
- Hultman, Tor G. 2010. [2003]. *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien & Norstedts Ordbok.
- Jönsson, Erik & Kraft, Lars 1972. *Engelsk grammatik blå*. Malmö: Bokförlaget Corona.
- Källström, Roger 2012. *Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på grammatik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lagerholm, Per 2010 [2005]. *Språkvetenskapliga uppsatser*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Philipsson, Anders 2004. Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur S. 117-151
- Schachter, J 1974. An error in error analysis. *Language Learning* 24. S. 205-214
- Selinker, L 1972. Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics* 10. S. 209-231
- Viberg, Åke, Ballardini, Kerstin & Stjärnlöf, Sune 2011. [1986] *Svensk grammatik på svenska*. Stockholm: Natur & Kultur.